

Constant effort sites 2000

Het Constant Effort Sites (CES) project levert naast de traditionele vogeltrekgegevens over broed- en overwinteringsgebieden met name ook informatie over aantalsontwikkeling, reproductie en overleving van Nederlandse broedvogels. Door de gestandaardiseerde opzet van het ringwerk binnen het CES-project zijn de ring- en terugvangstgegevens in verschillende onderzoeksjaren onderling goed te vergelijken. Het CES-project wordt gecoördineerd door de Nederlandse Ringcentrale in samenwerking met CBS en SOVON.

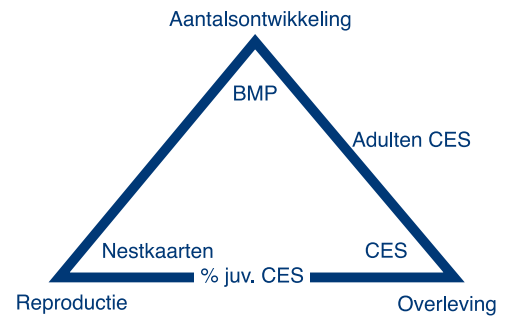
Nationaal en internationaal

Met behulp van het CES-project kunnen drie interessante populatie-parameters worden berekend: veranderingen in aantallen adulte vogels (aantalsontwikkeling; in aanvulling op BMP), percentage eerstejaars vogels (reproductie; in aanvulling op Nestkaartenproject) en terugvangsten van adulten (overleving). Het CES- en Nestkaartenproject vormen samen dan ook het Meetnet Reproductie, dat het vinden van verklaringen voor aantalsveranderingen van Nederlandse broedvogels (bijv. BMP) dient te ondersteunen (figuur 1).

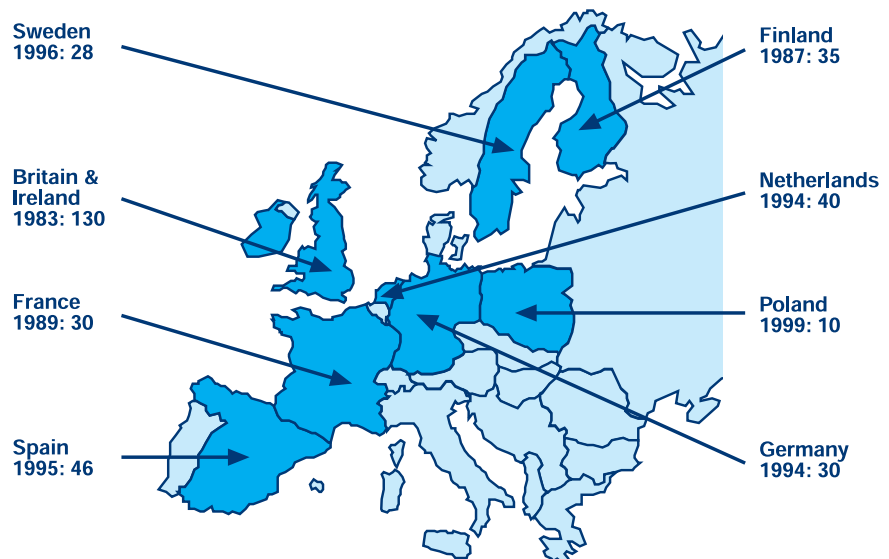
De mogelijkheden van gegevens verzameld volgens het CES-concept zijn door diverse Europese landen onderkend, en in navolging van de *British Trust for Ornithology* loopt er een CES-project in een achttal landen (figuur 2). De basis voor toekomstige PAN-Europese overlevingsberekeningen?

Veldwerk en vangsten

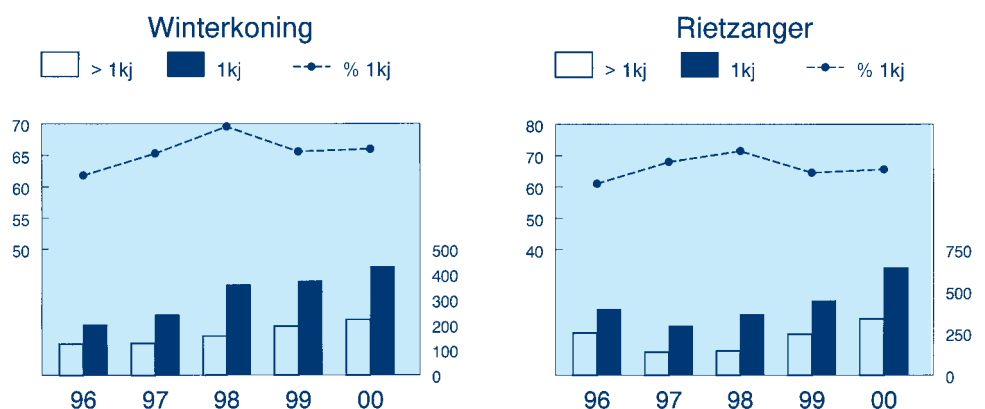
Ondanks het wisselvallige weer in 2000, met onder meer vanaf half mei een reeks depressies met als dieptepunt de zware zuid-zuidwester op 28 mei en een koele en natte juli-maand, is op ruim 90% van de circa 40 'sites' minimaal 10 van de 12 vangdagen gevangen: een pluim (lees: veer) voor de ringers! In totaal zijn 13.057 verschillende vogels gevangen, waarvan er 11.307 een ring kregen en 1750 al een ring hadden. Doordat sommige individuen zich meerdere keren lieten vangen, bedroeg het totaal aantal terugvangsten 4241. Deze aantallen komen nagenoeg over-

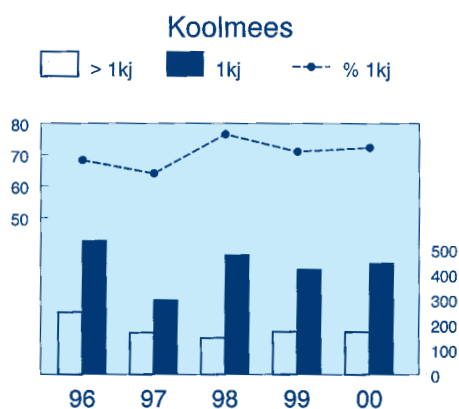
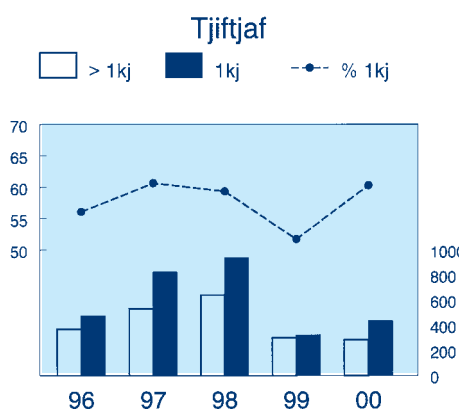
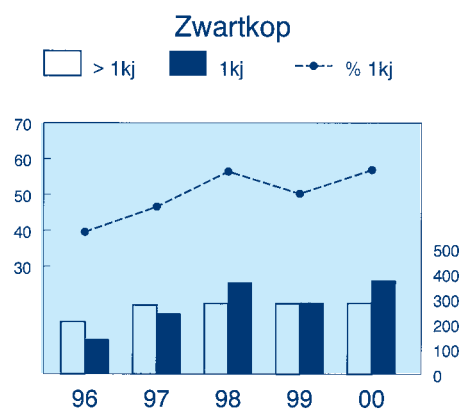
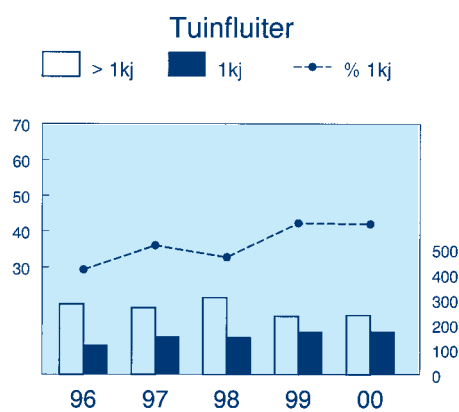
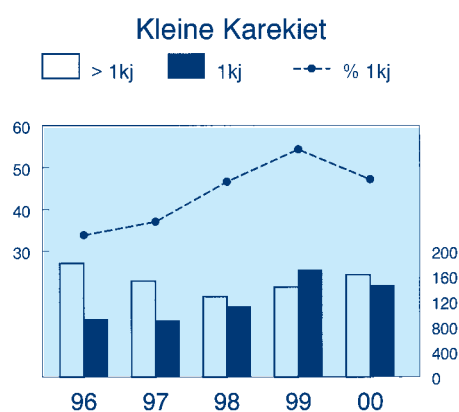
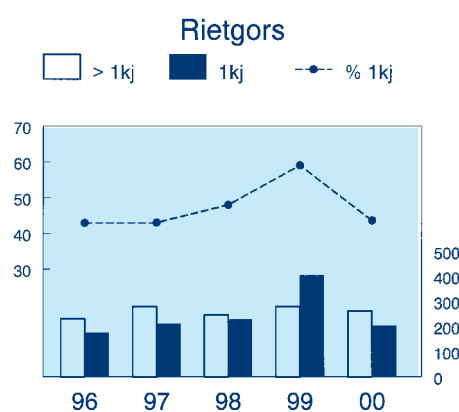
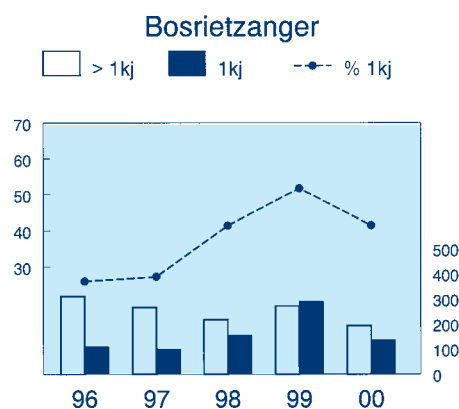
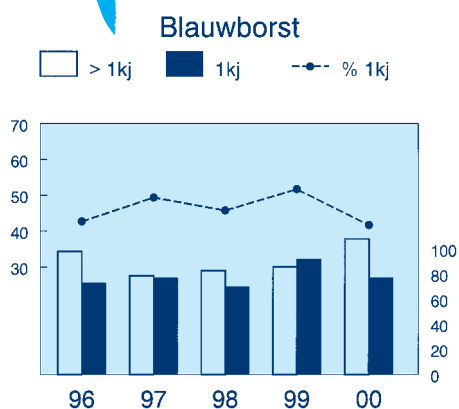
Figuur 1. Positionering van het CES-project ten opzichte van het Nestkaarten-project en het BMP.

Figuur 2. CES-projecten in Europa, met vermelding van startjaar en aantal sites in 2000.

Figuur 3. Aantallen gevangen adulte en eerstejaars vogels, en percentage eerstejaars van Winterkoning en Rietzanger op alle CES-locaties in 1996-2000, en de BMP-index in 1996-99.

linksboven:
Figuur 4. Aantallen gevangen adulte en eerstejaars vogels, en percentage eerstejaars van Blauwborst, Bosrietzanger, Rietgors en Kleine Karekiet op alle CES-locaties in 1996-2000.

linksbeneden:
Figuur 5. Aantallen gevangen adulte en eerstejaars vogels, en percentage eerstejaars van Tuinfluitier, Zwartkop, Tijftjaf en Koolmees op alle CES-locaties in 1996-2000.

een met die van 1999 en vormen een goede basis voor verdere bewerkingen.

Resultaten 1996-2000

Winterkoning en Rietzanger zijn voorbeelden van soorten waarvan de recente positieve trend in het BMP wordt weerspiegeld in de gevangen aantallen adulten in het CES (figuur 3). Bij de Winterkoning betreft het herstel tijdens de reeks van zachte winters na de terugval door de strenge en koude winters van 1995/96 en 1996/97. Bij de Rietzanger gaat het om de verdergaande groei van de populatie in (Noordwest-) Nederland na een dip in 1997. Deze dip doet zich ook voor bij soorten als Purperreiger en Nachtegaal en houdt waarschijnlijk verband met droogte in de Sahel.

Niet alle 'rietzangers' ging het in 2000 voor de wind. In afwijking van de Rietzanger hadden Blauwborst, Bosrietzanger, Kleine Karekiet en Rietgors een opvallend laag percentage eerstejaars vogels in 2000, mogelijk als gevolg van de voorjaarsstorm eind mei en het natte weer in die periode (figuur 4). Bosbewonende soorten als Tuinfluitier, Zwartkop, Tijftjaf en Koolmees vertoonden daarentegen geen verlaagde reproductie (figuur 5).

Frank Majoor